РЕСПУБЛИКАНСКАЯ ОЛИМПИАДА ШКОЛЬНИКОВ НА КУБОК имени Ю.А. ГАГАРИНА

2021-2022 учебный год

БАШКИРСКИЙ ЯЗЫК

ШКОЛЬНЫЙ ЭТАП

6 класс

Максимальное количество баллов за задания:

Задания	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Сумма
Количество баллов	4	3	7	5	7	5	5	10	6	5	6	8	71

Все оценки должны быть целыми числами, дробные оценки не допускаются!

ОТВЕТЫ И РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ ПРОВЕРКИ

Һорауҙың тәртибе	*Аңлатма*	*Иң юғары иҫәп (балл)*
1-се һорау	һәр дөрөҫ яуапҡа берәр балл: **О, у, ы, а**	**4 балл**
2-се һорау	Дөрөҫ һәм тулы яуапҡа 3 балл, әгәр бер хата китһә, 2 балл, 2-3 хатаға – 1 балл: **6. теркәүес, киҫәксә, бәйләүес, ымлыҡ, оҡшатыу һүҙҙәре, мөнәсәбәт һүҙҙәр**	**3 балл**
3-сө һорау	Дөрөҫ яуапҡа берәр балл: **Өйҙәр, ун бер, тирә-яҡ, бойроҡ, класка, ялан баш, иғтибар**	**7 балл**
4-се һорау	Һөйләмдәр дөрөҫ төҙөлһә, 5 балл ҡуйыла, 1-2 хатаға – 3 балл, 3-4 хатаға – 2 балл, унан күп хатаға балл ҡуйылмай: **Башҡортостан тәбиғәте умартасылыҡты үҫтереүгә бик уңайлы. Беҙҙә бының өсөн баллы үҫемлектәр бик күп. Башҡортостан урмандарының яртыһынан күбеһен йүкә, саған, тал ағастары тәшкил итә. Быларҙан тыш, баҫыуҙарҙа ҡарабойҙай, көнбағыш үҫә.**	**5 балл**
5-се һорау	Һәр дөрөҫ яуапҡа берәр балл ҡуйыла: **Ҡорт – пчела** **Һут – нектар** **Ҡорт елеме – прополис** **Ҡорт һөтө – пчелиное молоко** **Умарта – улей** **Бал – мёд** **Умартасылыҡ – пчеловодство**	**7 балл**
6-сы һорау	Дөрөҫ яуапҡа берәр балл: **Башланған эш – бөткән эш.** **Батыр бер үлә, ҡурҡаҡ ҡырҡ үлә.** **Аҡыл йәштә түгел, башта.** **Белеме барҙың ҡәҙере бар.** **Ете ҡат үлсә, бер ҡат киҫ.**	**5 балл**

Һорауҙың тәртибе	*Аңлатма*	*Иң юғары иҫәп (балл)*
7-се һорау	Дөрөҫ яуапҡа бирәр балл: **Ҡунаҡ, йөҙөм, ҡырҡаяҡ, йөҙөүсе, ҡырҡҡыс**	**5 балл**
8-се һорау	Дөрөҫ яуапҡа бирәр балл. **Ландшафҡа** **Кузбассҡа** **Власҡа** **Фестивалгә** **Секретарға** **Артисҡа** **Печеньеға** **Поезға** **Класҡа** **Ноябргә**	**10 балл**
9-сы һорау	Дөрөҫ билдәләнгә һүҙҙәргә бирәр балл: **Урал батыр – бәйләү, тирә-яҡҡа – парлау, емеш-еләк – парлау, Ағиҙел – ике тамыр ҡушыу, аҡҡош – ике тамыр ҡушыу, аҡсарлаҡ – ике тамыр ҡушыу.**	**6 балл**
10-сы һорау	Дөрөҫ яуапҡа бирәр балл: **“Кәмһетелгәндәр” – З. Биишева** **“Аманат” – Р. Ғарипов** **“Йософ ҡиссаһы” – Ҡол Ғәли** **“Ҡыһымдың һорауҙарына яуаптар” – Р. Ниғмәти** **“Дуҫ булайыҡ” – З. Биишева**	**5 балл**
11-се һорау	Ноғман Мусин, тип яҙһалар 3 балл, уның ижады тураһында тулы мәғлүмәт бирһәләр, өҫтәп 3 балл ҡуйыла, тулы булмаған мәғлүмәткә – 1 йәки 2 балл **Ноғман Сөләймән улы Мусин 1931 йылдың 17 июлендә Ишембай районы Ҡолғона ауылында тыуған. Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы. Ноғман Мусиндың тәүге күләмле әҫәре – «Зөһрә» повесы 1956 йылда «Әҙәби Башҡортостан» журналында баҫыла. Унан бер-бер артлы «Ғорурлыҡ», «Ҡүксә урманында», «Ер биҙәге», «Ауылым юлы», «Кеше йылмая», «Сәскәләр керпеген аса» тигән повестары баҫылып сыға. Яҙыусының төп темаһы – урман, уны һаҡлау. 1968 йылда колхоз тормошона арналған «Өҙәрем юл кешеләре» исемле роман яҙа.** **«Һайлап алған яҙмыш», «Зәңгәртауҙа аҡ болан», «Яҙғы ташҡындар алдынан» («Яралы кеше тауышы»), «Мәңгелек урман», «Таң менән сыҡ юлдарға», «Һуңғы солоҡ», «Шунда ята батырҙар һөйәге» романдары һәм ҡыҙыҡлы повестары Ноғман Мусинды башҡорт прозаһының талантлы яҙыусыһы итеп таныта. Уның әҫәрҙәренең геройҙары – беҙҙең замандаштарыбыҙ.**	**6 балл**
12-се һорау	Йөкмәткеһе өсөн – 2 балл, уҡыусының телмәре өсөн – 3 балл, грамоталылығы өсөн – 3 балл ҡуйыла	**8 балл**